

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.VIII.10.031/2023/9.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke

Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Dr. Tánczos Rita bíró

A felperesek: I. r. felperes neve I. rendű

cím1

II. r. felperes neve II. rendű

cím1

A felperesek képviselője:

Dr. Csetneki Attila ügyvéd

cím2

Az alperes: alperes neve

cím3

Az alperes képviselője:

Winkler és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Rác Orsolya ügyvéd)

cím4

A per tárgya: munkáltatói kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.036/2022/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Miskolci Törvényszék 6.M.70.057/2020/92.

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.036/2022/7. számú ítéletét felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja, egyebekben nem érinti.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek – 15 nap alatt – 40.000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 167.810 (százhatvanhétezer-nyolcszázötz) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes 2017. január 1-től állt az alperes alkalmazásában hegesztő munkakörben. Munkaviszonya 2018. november 30-án munkavállalói felmondással szűnt meg.

[2] A II. rendű felperes az I. rendű felperes élettársa, akitől közös kiskorú gyermeke is született.

[3] Az I. rendű felperes 2017. augusztus 14-én 6 órától 14 óráig volt beosztva munkatársaival a hűtővíz csőrendszeren keletkezett vízfolyások megszüntetése feladat elvégzésére. A műszak kezdésekor személy1 üzemvezető I. rendű felperesnek, személy2 és személy3 munkatársaknak – akik egy másik kft. alkalmazottai voltak – kiadta a munkát. Feladatuk az acélmű B csarnokában az ívkemence melletti utóégető porkamra falazatát képező hűtővíz csőrendszeren keletkezett vízfolyások megszüntetése, hegesztéssel történő javítása volt. Az I. rendű felperes, aki régebb óta dolgozott az alperesnél, a munkafolyamatot korábban is többször végezte. A hegesztés és egyéb javítási, karbantartási munkákat egy 6 méter hosszú, 0,9 méter széles hegesztett acélszerkezetű, mindkét oldalon 1 méter magas pódiummal ellátott helyen végezték. A korlát mobilrészre zárás esetén egyik oldalon csavar nélkül elfordítható volt, a másik oldal csavarral rögzített. A pódiumot 6 óra 15 perckor emelőgép segítségével a megfelelő helyre tették, amely során személy1 üzemvezető irányított és segédkezett. A beemeléskor I. rendű felperes és két munkatársa is jelen volt. Munkavégzés közben megszólalt az I. rendű felperes mobiltelefonja, a munkát abbahagyta, telefonbeszélgetést folytatott, miközben a jobb oldali korlát irányába hátrált, a felső korlátnak támaszkodott, amely kifordult és I. rendű felperes a porleválasztó tölcser alá esett.

[4] A felperes 2018. szeptember 23-áig baleseti táppénzben részesült, majd jogviszonyát saját maga szüntette meg annak ellenére, hogy a munkáltató egészségi állapotának megfelelő munkakört ajánlott fel részére. Az alperes 2018. október 16-án kelt levele szerint „a munkáltató Önt segíteni kívánja a munkabalesetet követő rehabilitációban. Önt már a kezelőorvos keresőképesnek minősítette, erre tekintettel a munkáltató abban is segíteni kívánja, hogy egészségi állapotának megfelelő területen a jövőben tudjon munkát végezni.

A munkáltató Önt egészségi állapotának megfelelő munkakörben alkalmazni tudja azzal, hogy az új munkakörben is biztosítja az Ön számára a munkáltató a munkabalesete előtt betöltött hegesztő munkaköre szerinti jövedelmet. A munkáltató előzetes felmérése szerint vízmű-kezelő munkakörben történne a foglalkoztatása, természetesen ez a munkakör a

munkába állása előtti foglalkozás-egészségügyi orvos véleményétől függően változhat, korábbi munkabére érintetlenül hagyása mellett. A munkáltató kéri, hogy gondolja át a fentiek figyelembevételével a munkaviszonya felmondására vonatkozó szándékát.”. A felperes ennek ellenére munkaviszonya megszüntetéséről döntött, az alperesnek írt levelében közölte, hogy „munkaviszonyomat kérem megszüntetni 2018. november 23. nappal egészségi állapotom és egyéb okok miatt.”.

[5] A felperes 2018. december 5-étől álláskeresői ellátást kapott 2019. március 3-áig, 4.378 forint/nap összegben. 2019. március 4-től B2 minősítési csoport szerinti rokkantsági ellátásban részesült havi 45.705 forint összeggel. Az ellátás megállapításának alapja felperes 42 %-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodása volt, amely 2017. augusztus 14-től véleményezhető.

[6] I. rendű felperes részére 2019. február 1-től a ... Megyei Kormányhivatal ... Járási Hivatal az üzemi baleseti egészségkárosodást 32 %-ban határozta meg, mely alapján részére baleseti járadék folyósításáról döntött havi 24.677 forint összegben. Az ellátás megállapításának alapja az üzemi balesetéből eredő 32 %-os egészségkárosodása volt.

[7] Az alperes és az biztosító neve Biztosító között létrejött biztosítási szerződés alapján I. rendű felperes részére 508.000 forint biztosítási kárösszeget fizettek a keresetlevél benyújtását követően, 2019 áprilisában.

A felperések keresete és az alperes ellenkérelme

[8] A véglegesen fenntartott keresetében az I. rendű felperes 2019. március 4-től 2019. március 31-éig jövedelempótló járadék címén bruttó 1.426 euró, 2019. április 1-től, a nyugdíjjogosultság megállapításának napjáig jövedelempótló járadék jogcímén bruttó 3.376 euró, valamint 10.000.000 forint sérelemdíj és annak kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest, míg II. rendű felperes 1.500.000 forint sérelemdíjat igényelt kamataival. Mindkét felperes perköltség iránti kérelmet is előterjesztett.

[9] A felperések hivatkoztak arra, hogy a munkához és a biztonságos munkavégzéshez való jog mint munkavállalói alapjog a munkáltató számára szigorú kötelezettséget jelent, melyért teljes helytállási felelősséggel tartozik objektív felelőssége alapján.

[10] A kártérítés módja és mértéke tekintetében a felperések hivatkoztak a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 169. §-ára, 171. §-ára, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 527. §-ára, 528. §-ára kiemelve annak (4) és (5) bekezdését. Utaltak a BH2018.336 számú eseti döntésre.

[11] Érvelésük szerint a pódium biztonságos elhelyezése, annak védőkorlátai felülvizsgálata és az esetleges hiányosságok megszüntetése a munkát irányító vezető feladata lett volna.

[12] Előadták, hogy több hátrány is érte őket, életvitelük megzavarásra történt, az a korábbiakhoz képest negatívan megváltozott. A baleset folytán társadalmi érintkezésbe történő bekapcsolódása I. rendű felperesnek rendkívül megnehezült, visszahúzódó lett, önmagát csökkent értékűnek érzi, emberi kapcsolatai megszűntek vagy jelentősen beszűkültek. Gyermeke tanuló, élettársa alacsony jövedelemmel rendelkezik, így a kiesett keresetét gyakorlatilag nem tudják pótolni. A történetek érzékenyen érintették a családot, I. rendű felperes életében észrevehető a változás, fél attól, hogy mi lesz vele a jövőben.

[13] A munka világába történő visszatérés sem lesz egyszerű számára figyelemmel arra, hogy bár több éves szakmai tapasztalattal és több minősítéssel is rendelkező hegesztő képesítése van, egészségi állapota miatt ilyen munkakörben a továbbiakban nem lesz foglalkoztatható.

[14] II. rendű felperes keresetében előadta, hogy a közös családi programok megszűntek, ezt nehezen viseli, a családnak át kellett szerveznie életét annak érdekében, hogy a szükséges orvosi vizsgálatokra el tudják vinni I. rendű felperest.

[15] A jövedelempótló járadék havi összegének meghatározása kapcsán a keresetben előadták, hogy I. rendű felperes több munkalehetőségtől is elesett a bekövetkezett baleset miatt, mivel az azt megelőző időpontban munkahelyváltást tervezett. Utaltak arra, hogy I. rendű felperes korábban időszakonként külföldi munkát is elvállalt. A balesetet megelőzően is külföldi álláslehetőséget kapott, amelyet el kívánt fogadni, illetve arra figyelemmel már a külföldre költözést tervezte. Egy németországi állásajánlat alapján havi nettó 3.000 eurós fizetés mellett határozatlan ideig dolgozhatott volna, de a bekövetkezett baleset miatt nem tudott élni ezzel a lehetőséggel. A havi nettó 3.000 euró után 15 %-os jövedelemadó mértékkel számolva I. rendű felperes jövedelempótló járadék jogcímén havi bruttó 3.450 euróra tartott igényt.

[16] Az alperes ellenkérelmében kérte, hogy a bíróság II. rendű felperes vonatkozásában az eljárást szüntesse meg, mivel nem bizonyított a felek közötti élettársi kapcsolat.

[17] I. rendű felperes tekintetében a kereset jogalapját nem vitatta, de a kártérítés jogcímén előterjesztett kereseti kérelmének teljes egészében történő elutasítását kérte, továbbá vitatta a 10.000.000 forint sérelemdíj megfizetése iránti igényét.

[18] Érvelése szerint I. rendű felperes volt a munkairányító, ő nem tartotta be a munkaszerződésben és munkaköri leírásban foglaltakat.

[19] 2018. november 30-val felmondással ő maga szüntette meg az alperesnél fennálló munkaviszonyát. Alperes állítása szerint a munkáltató nem tudott arról, hogy I. rendű felperes munkahelyváltásban gondolkodik.

[20] Alperes hivatkozott arra, hogy a baleset bekövetkezésében az I. rendű felperes közrehatása is megállapítható, mivel magáncélú beszélgetést folytatott telefonján.

[21] Érvelése szerint az ügyben vizsgálni kellett, hogy az I. rendű felperes mennyiben tett eleget kárenyhítési kötelezettségének. Az alperes a balesetet követően is igényt tartott volna a munkájára, más munkakört ajánlott fel, amit nem fogadott el.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

[22] A Miskolci Törvényszék 6.M.70.057/2020/92. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg I. rendű felperesnek 5.000.000 forint sérelemdíjat. Ezt meghaladóan a keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy II. rendű felperesnek 500.000 forintot fizessen sérelemdíj címén, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket az alperes részére perköltség viselésére, továbbá rendelkezett az illetékviselésről.

[23] Az elsőfokú bíróság mindenekelőtt megállapíthatónak találta, hogy a felperesek között élettársi kapcsolat állt fenn, a bírói gyakorlat szerint a külön lakcím ezt önmagában nem teszi kétséggé.

[24] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt az Mt. 166. §, 167. §, 169. § (1) (4) bekezdésére, 171. § (1) bekezdésére, 177. §-ára, valamint a Ptk. 6:518. §-ára és 6:519. §-ára, 6:522. §-ára 6:527. §-ára, 6:528. §-ára. Felhívta továbbá az Mt. 9. § (1) bekezdésében rögzítetteket.

[25] Az elsőfokú bíróság a szakértői cég neve Kft. szakvéleményére alapozva kifejtette, hogy a pódium rögzítése miatt a biztonságos munkavégzésre nem volt alkalmas. A lágy vashuzalos rögzítés munkavédelmi szempontból nem fogadható el.

[26] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az I. rendű felperes balesetben való közreműködése egyrészt az alkalmazott munkaeszköz ellenőrzésének hiányában, másrészt figyelmetlenségében nyilvánult meg.

[27] A felperesi képviselőnek a perben megtartott utolsó tárgyaláson előterjesztett eseti döntésekre történő hivatkozásait a bíróság nem vizsgálta figyelemmel arra, hogy a Pp. 3. §-ban szereplő perkoncepció elvével, valamint a Pp. 5. §-ban szabályozott jóhiszemű pervitel követelményével ellentétesen terjesztette elő azokat.

[28] Az elsőfokú bíróság részletes indokát adta az I. és a II. rendű felperes részére megítélt sérelemdíj mértékéről hozott döntésének, amelyek felülvizsgálati kérelem hiányában nem képezhették a felülvizsgálati eljárás tárgyát.

[29] Az elsőfokú bíróság rögzítette: a Ptk. 6:528. §-ának alkalmazásakor a jövedelempótló járadék megállapításának célja az, hogy a balesetet megelőző munkahelyen, munkakörben elért jövedelme a balesettel érintett személynek megmaradhasson.

[30] Az I. rendű felperes nem bizonyította a perben, hogy külföldi munkavégzésre volt konkrét ajánlata, vagy foglalkoztatására irányuló szerződése meghatározott munkabérrel, amelyre alapított munkavégzés a baleset miatt hiúsult meg. A német nyelvű honlapról készült képernyőfotó – a felperes nyilatkozata szerint is – egy álláshirdetésnek minősül. Továbbá a keresethez csatolt hirdetővel folytatott levelezésből is az állapítható meg, hogy 2018. október 30-án érdeklődött ugyan az I. rendű felperes, de ebben sem volt konkrét állásajánlat, csupán a feltételekről írtak. A levelezésből kitűnik, hogy az állásra nem jelentkezett az I. rendű felperes, és mindez jóval a baleset bekövetkezése után történt.

[31] A felperések fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.036/2022/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében megváltoztatta, és az alperes I. rendű felperes javára sérelemdíj címén történő marasztalást 7.000.000 forintra, az alperes által fizetendő eljárási illetéket és az állam által előlegezett költséget felemelte. Módosította a felperések által egyetemlegesen alperesnek fizetendő perköltség összegét is. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a felperéseket az alperes részére fellebbezési eljárási költség viselésére kötelezte, az alperest és a II. rendű felperest fellebbezési illeték viselésére utasította megállapítva, hogy a fennmaradó fellebbezési illeték az államot terheli.

[32] A felülvizsgálati kérelemmel érintett részében az I. rendű felperes jövedelempótló járadék iránti igényét illetően a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletében írt indokokkal.

[33] A perbeli esetben a külföldi munkavégzési lehetőségre jogszerűen igényt alapítani nem lehetett, hiszen az egyrészt nem a munkaviszonnyal van összefüggésben (Mt. 169. § (1) bekezdés), másrészt az a munkáltató részéről a károkozás időpontjában nem volt előre látható (Mt. 167. § (1) bekezdés).

[34] Az I. rendű felperes a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, amikor az alperes által felajánlott munkát annak ellenére utasította vissza, hogy az a megváltozott egészségi állapotának megfelelő volt. A másodfokú bíróság szerint a perbeli munkaviszonyt az I. rendű felperes akkor szüntette meg, amikor a megváltozott egészségi állapotával már tisztában volt, azzal pedig vállalta annak kockázatát, hogy a jövőben esetleg elhelyezkedni nem tud, mely körülmény jövedelempótló kártérítéssel nem kompenzálható. Emellett a kárenyhítési kötelezettség arra is kiterjed, hogy a munkavállaló új munkát vállaljon, átképzést követően akár más munkakörben, eltérő munkaterületen helyezkedjen el.

Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

[35] Az I. rendű felperes a Pp. 408. § (2) bekezdésére tekintettel felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő a Pp. 409. § (2) bekezdés a), b), c) pontja és (3) bekezdés alapján. A felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróság ítéletének részbeni hatályon kívül helyezését és helyette a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérte olyan tartalommal, hogy az alperest az I. rendű felperes javára 2019. április 1. napjától I. rendű felperes nyugdíj jogosultság megállapításának napjáig jövedelempótló járadék címén

bruttó 139.838 forint havi rendszerességgel történő megtérítésére kötelezze. Ennek megfelelően kérte az első- és a másodfokú bíróság ítéletének perköltségre vonatkozó részének módosítását, továbbá a felülvizsgálati eljárásban is perköltség viselésére kérte kötelezni az alperest.

[36] A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint az ítélet a járadékigény elutasítása tekintetében megalapozatlan és jogsértő. Az ügyben elsőfokon eljáró bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, az egyes rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül értékelte, egyes bizonyítékokat az átlagjövedelem megállapítása körében egyáltalán nem vett figyelembe.

[37] Az I. rendű felperes az ügy érdemére kiható jogszabálysértésként jelölte meg a Pp. 279. § (1) bekezdése, Pp. 266. § (1) (2) bekezdése, az Mt. 166. §, 167. § (1) és (2) bekezdése, 169. § (1) bekezdése, Ptk. 6:519. § és 6:522. §, valamint 6:527. § és Ptk. 6:528. § megsértését.

[38] Álláspontja szerint a keresethez kötöttségből nem következik, hogy az eljáró bíróságok ne állapíthattak volna meg az I. rendű felperes által kereseti kérelmének petitumában megjelölt összegnél alacsonyabb járadékot, amennyiben az I. rendű felperes által keresetében megjelölt másodlagos tényállításokból, jogalaphoz és bizonyítékokból ez megállapítható volt. Az a körülmény, hogy I. rendű felperes az első- és a másodfokú eljárásban a külföldön elérhető jövedelemigazolásán alapuló magasabb járadékigény érvényesítésére törekedett elsődlegesen, nem teszi mellőzhetővé az I. rendű felperes azon jogi hivatkozását és tényelődését, hogy legalább az adott munkáltatónál a károsodást megelőzően egy évben elért havi átlagjövedelmet az adott ügyben alapul lehet venni.

[39] Ugyancsak nincs kötve a bíróság a kereseti kérelemhez abban a tekintetben, hogy a marasztalást milyen pénznemben (euróban vagy forintban) állapítja meg.

[40] 2019. november 11-én a módosított kereseti kérelemhez F/2. szám alatt becsatolt ... Megyei Kormányhivatal helység Járási Hivatala határozata szerint I. rendű felperest baleseti járadék illeti meg havi 24.677 forint összegben 2019. február 1-től kezdődően havi 164.515 forint átlagkereset alapján.

[41] Figyelemmel arra, hogy I. rendű felperes havi átlagkeresetét (mely átlagkereset a balesetet közvetlenül megelőző egy éven belül elért kereset havi átlaga alapján került megállapításra) a hatóság 164.515 forintban, míg a részére folyósítandó baleseti járadék összegét 24.677 forintban állapította meg, így I. rendű felperesnek minimum 139.838 forint havi jövedelemkiesése állapítható meg 2019. február 1-től kezdődően.

[42] A másodfokú ítélettel helybenhagyott elsőfokú ítélet e körben rögzíti, hogy a Ptk. 6:528. §-a alapján jövedelempótló járadék akkor állapítható meg, ha a káresemény utáni jövedelem az azt megelőző időszak jövedelmét nem éri el. Ennek kompenzálására a járadék megállapításának célja az, hogy a jövedelmi szint fennmaradjon. Ennek ellenére a bíróság figyelmen kívül hagyta azt a közokirattal igazolt konkrét tény, hogy I. rendű felperes havi átlagkeresete 164.515 forint, melyhez képest havonta mindösszesen 24.677 forint térült meg részére. A bíróság nem értékelte azt sem, hogy baleseti járadék jogcímen I. rendű felperesnek

mindössze az átlagkereset 15 %-a térül meg, azaz az I. rendű felperes jövedelemkiesésének százalékos mértéke 85 %-ban rögzíthető.

[43] Átlagkeresetének megállapítása további bizonyítást nem igényelt tekintettel arra is, hogy azt az alperes sem vitatta, így a Pp. 266. § (1) bekezdés alapján valósnak kellett volna elfogadni.

[44] Az ítélet és a szakértői vélemény által alapul vett munkaköri leírást az alperes a perfelvétel során csatolta. A munkaviszony megszűnése előtt a munkakör felajánlásakor azt nem adta át I. rendű felperesnek, így arról nem kapott megfelelő tájékoztatást az alperestől. Ez az oka annak, hogy a perben kirendelt igazságügyi szakértő sem volt képes alapszakvéleményében megállapítani a munkaköri alkalmasságát. Csupán a szakvélemény kiegészítésében, az alperes által a perben szolgáltatott adatok alapján jutott arra a következtetésre, hogy a munkakör feltehetően ellátható lett volna. Emellett az eljáró bíróság kirívóan okszerűtlenül értékelte az ezzel kapcsolatban rendelkezésre álló bizonyítékokat.

[45] A 2019. április 17-ei felperesi nyilatkozathoz csatolt pszichiátriai ambuláns lap egyértelmű abban a tekintetben, hogy az I. rendű felperesnél jelentkező stressz, szorongás ok-okozati összefüggésben áll az őt ért munkahelyi balesettel.

[46] Az alperes által a 2019. szeptember 19-ei beadványához csatolt munkaköri leírással kapcsolatban pedig annak 4. pontját kell felhívni. Eszerint: „előírt iskolai végzettség, szakképzettség: 8. általános és kiegészítő belső szakmai oktatás vagy gépipari szakközépiskola gépésztechnikus, illetve szakirányú szakmunkásképző. A szivattyúk, szűrők, vízlágyító szerelvények, illetve a porleválasztó berendezés ismerete és üzemeltetésükben javításukban való jártasság, targoncavezetői képesítés megléte, a vízmű kezelése önálló munkavégzést és sürgősségi esetekben döntési felelősséget is igényel.”. A munkaköri leírásban nincs olyan meghatározva, hogy a munkaidő 8 órás vagy csökkentett 4 órás. A tudomásunk szerint az ott dolgozók 8 órás munkarendben dolgoznak, nappalos, délutános és éjszakai munkarendben.

[47] A kárenyhítési kötelezettség körében I. rendű felperes szerint alperestől lett volna elvárható, hogy a munkahelyi baleset ismeretében egészségi állapotának megfelelő munkakört ajánljon fel részletesen ismertetve a munkakörülményeket és a munkavégzés feltételeit. Az alperesnek nem utólag kell a per során kitalálnia, hogy milyen munkakört ajánl fel. Ezt a munkaviszony megszűnése előtt kellett volna megtennie. Nem indokolták meg az I. rendű felperesnek, hogy az egészségi állapota miatt ezt el fogja-e tudni látni, a tényleges munkakörrel csak a perben tájékoztatták, utólag. Így a munkakör tartalmát, feladatait úgy tudta alperes a perbeli beadványában utólag alakítani, hogy úgy tűnjön, mintha eleve megfelelt volna az egészségi állapotának.

[48] Az igazságügyi szakértői vélemény azon megállapítása, hogy az I. rendű felperes bizonyos könnyített munkakörökben foglalkoztatható lenne, együttesen értékelendő az orvosi foglalkozási és szociális rehabilitációra vonatkozó komplex véleménnyel. Amennyiben a munkavállaló munkavégzésére a körülményeire (életkor, mobilitás, terhelhetőség, képezhetőség) figyelemmel csak aránytalan erőfeszítés mellett lenne lehetőség, úgy tőle ez kárenyhítési kötelezettség körében sem várható el. E jogintézmény célja nem a károkozó

munkáltató fizetési kötelezettségének mérséklése a károsult hátrányára (BH2021.143; EBD2019.M25., Mt. 167. § (2) bekezdés).

[49] I. rendű felperestől nem volt elvárható, hogy elfogadja az alperes által felajánlott munkakört, miközben a munka irányítója- aki továbbra is az alperesnél dolgozott- olyan jelentős jogsértést követett el vele szemben, amely súlyos üzemi balesetet okozott, egész életére kiható egészségkárosodást szenvedett, és amely miatt az alperes vezető munkavállalóját foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés miatt elítélték.

[50] Köztudomású tény, hogy I. rendű felperes egészségi állapota miatt munkavállalási lehetőségei a végletekig beszűkültek, igen kicsi az esélye annak, hogy munkát találjon. Alperes nem is hivatkozott védekezése körében arra, hogy I. rendű felperes máshol elhelyezkedhetett volna.

[51] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte a felperes perköltségben való marasztalásával.

[52] Érvelése szerint a felperes már nem a németországi elmaradt jövedelme, hanem átlagjövedelme alapján forintban és eltérő időtartamban kéri a felülvizsgálati eljárásban az alperes kötelezését, ami meg nem engedett keresetváltoztatásnak tekintendő (Pp. 7. §, 413. § (2) bekezdés).

A Kúria döntése és jogi indokai

[53] A Kúria megállapította, hogy a munkaügyi perekre vonatkozó, a Pp. XXXIX. fejezetében foglalt speciális szabályok szerint (Pp. 523. § (1) bekezdés) a vitatott érték alapján helye volt felülvizsgálatnak, annak befogadására vonatkozó engedélyezési eljárás szükségtelen volt. A munkaügyi perek nem minősülnek a Pp. 408. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott vagyoni jogi pereknek, ezért a felülvizsgálati kérelem előterjesztése nem kizárt abban az esetben sem, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben.

[54] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[55] A Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálhatja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát, figyelemmel a Pp. 523. §-ban foglaltakra is.

[56] A Pp. 413. § (1) bekezdés a) és c) pontja rögzíti, hogy a felülvizsgálati kérelemnek a beadványokra vonatkozó általános szabályok mellett tartalmaznia kell a felülvizsgálni kívánt ítélet számát a jogszabálysértés pontos megnevezésével, a jogszabályhely megjelölésével azt az eljárási, illetve anyagi jogi szabálysértést, amely kihatott az ügy érdemi eldöntésére,

valamint annak indokait, hogy a fél az új határozat hozatalát, vagy a határozat hatályon kívül helyezését milyen okból kívánja.

[57] Az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak az új Pp. hatályba lépését követően történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. polgári jogegységi határozat folytán a Pp. alkalmazása körében megfelelően irányadó az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény, melynek 3. pontja értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Jelen eljárásban tehát az I. rendű felperes jövedelempótló járadék iránti keresetét elutasító jogerős ítéleti rendelkezés volt csak vizsgálható.

[58] Nem felel meg a törvényi feltételeknek, ha a fél a felülvizsgálati kérelmében jogi érvelését nem a szerinte megsértett jogszabályhelyre vetítve adja elő annak megtételekor, a megsértett jogszabályhelyet nem jelöli meg hanem azokat egy helyen, felsorolásként rögzíti (Kúria Mfv.I.10.377/2018/5; Mfv.I.10.396/2018/3.). Ebből következően csak azon jogszabálysértésre hivatkozások voltak érdemben vizsgálhatóak, amelyekkel összefüggésben a felülvizsgálati kérelem konkrét tényelőadást tett.

[59] Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében megalapozatlanul utalt arra, hogy a keresethez kötöttség elvéből nem következik, miszerint az eljáró bíróságok ne állapíthattak volna meg a kérelmeként megjelölt összegnél alacsonyabb járadékot, illetve a bíróságok ahhoz sincsenek kötve, hogy a marasztalást milyen pénznemben (euróban vagy forintban) állapítják meg.

[60] Jelen eljárásban az eljáró bíróságok az I. rendű felperes kereseti kérelmének, illetve módosításainak (2019. február 6., május 13., szeptember 10., november 11.) megfelelően, a tényállítások alapján elsődlegesen azt vizsgálták a jövedelempótló járadék tekintetében, hogy a felperes által várható külföldi munkavégzési lehetőségre tekintettel ezen a jogcímen a munkáltatót terheli-e fizetési kötelezettség, és csak ennek megállapítását követően lehetett volna az összecszerzési igénytel foglalkozni. A felülvizsgálati kérelemben hivatkoztak – a balesetet közvetlenül megelőző egy éven belül alperesnél elért kereset havi átlaga alapján megállapított baleseti járadék – körében nem volt kereset előterjesztve, így azzal a bíróságok jogszabálysértés nélkül nem foglalkoztak.

[61] A Pp. 342. § (3) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított.

[62] A Pp. háromtagú pertárgy fogalma megköveteli, hogy a felperes keresetlevelében jelölje meg milyen jogalapon, milyen tények alapján, milyen ítéleti rendelkezést kér a bíróságtól. A túlterjeszkedés tilalma (Pp. 342. § (1) bekezdés) értelmében a bíróság döntése nem terjedhet ki a kereseti kérelmen (ellenkérelmen), beszámítási kérelmen, az esetleges ellenmondások az anyagi pervezetés keretében tisztázhatók, ekkor válnak véglegessé a jogállítások is. A bíróság érdemi döntése pedig nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a

perben nem állított, azaz döntését nem alapíthatja olyan tényre, amelyre a felek nem hivatkoztak, a perben nem érvényesítettek (BH.2022.330).

[63] A jogerős ítélet nem támadott jogkövetkeztetése szerint a perbeli esetben a külföldi munkavégzésre jogszerű igényt alapítani a felperes nem tudott, mivel az nem a munkaviszonyával összefüggésben (Mt. 169. § (1) bekezdés) következett be, továbbá a munkáltató számára a károkozás időpontjában nem volt mindez előre látható (Mt. 167. § (1) bekezdés). Ezen megállapításokkal összefüggésben az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében érvelést, illetve jogszabálysértést nem jelölt meg, így jelen eljárásban is ezen megállapítások voltak irányadóak.

[64] A Ptk. 6:528. §, illetve a Pp. 266. § (1) bekezdése volt a felülvizsgálati kérelemben a járadékigénnyel összefüggésben megsértett jogszabályhelyként megjelölve, a felülvizsgálati kérelem sem volt azonban megalapozott. Az I. rendű felperes keresetében foglaltakat (tény- és jogállítást) kellett vizsgálniuk a bíróságoknak, e körben helyesen döntöttek: a külföldi munkavégzés meghiúsulása nem nyert igazolást, bizonyított kár hiányában pedig számszaki vizsgálatra nem volt lehetőség.

[65] Helytállóan foglalt állást arról a másodfokú bíróság, hogy az I. rendű felperes kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, a munkáltató részéről felajánlott munkakört nem fogadta el olyan időpontban, amikor egészségi állapotával már tisztában volt. Tette azt annak ellenére, hogy a 2018. október 16-án kelt (A/5/2. számú) irat tanúsága szerint a munkáltató vízmű-kezelő munkakörben történő foglalkoztatására tett ajánlatot azzal, hogy „természetesen ez a munkakör a munkába állása előtti foglalkozás-egészségügyi orvosi véleményétől változhat, korábbi munkabére érintetlenül hagyása mellett”.

[66] A felülvizsgálati kérelemben I. rendű felperes által felhívott, de az ő részéről az első-, másodfokú eljárásban nem támadott szakvélemény is arra utal, hogy a munkakör „feltehetően” ellátható volt, azonban a felperes anélkül, hogy erről meggyőződött volna, erről tájékoztatást kért volna, a jogviszonyát megszüntette. A munkaköri leírás átadásának hiányára, ezáltal a munkáltató együttműködési kötelezettsége megsértésére pedig korábban nem hivatkozott, nem állította, hogy a munkáltató tájékoztatásának elmaradása miatt szüntette meg a munkaviszonyát, mivel nem volt tisztában a végzendő tevékenységgel. A bíróságok ezért érdemben nem is vizsgálhatták a munkaköri feladatok megismerésének tényét vagy annak elmaradását, így pedig ez jelen eljárásban sem képezhetette vizsgálat tárgyát a felülvizsgálati érvelés ellenére.

[67] Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a kárenyhítési kötelezettség kiterjed a munkavállaló egészségi állapotának, körülményeinek megfelelő elhelyezéskedési kísérletekre, átképzésre, amelyet az I. rendű felperes az eljárás során nem bizonyított, nem jelölt meg olyan elhelyezkedési lehetőséget, amelyet baleseti egészségkárosodása miatt nem tudott elfogadni, azt pedig a szakértői vélemény sem tartalmazza, hogy az I. rendű felperes mindenfajta, így könnyű fizikai munka végzésére is képtelen. Ezért az Mt. 167. § (2) bekezdésének megsértése sem volt a bíróságok részéről megállapítható.

[68] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét (a kártérítés jogalapja, I. rendű, illetve II. rendű felperes sérelemdíja) nem érintette, egyebekben hatályában fenntartotta a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján.

[69] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes I. rendű felperesnek a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

[70] A felülvizsgálati eljárásban felmerült illeték az állam terhén marad az I. rendű felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján.

[71] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 405.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376.§ (1) bekezdés szerint.

[72] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2023. május 31.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró,

Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Dr. Tanczos Rita s.k. bíró